

Dövlət üçün birinci məsələ insanların həyatı, onların sağlamlığıdır

İlham ƏLİYEV: “O ki qaldı iqtisadi və sosial məsələlərə, bu məsələlər də öz həllini tapır”

Avqustun 6-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev ölkəmizdə koronavirus pandemiyası ilə mübarizə sahəsində görülən tədbirlər və sosial-iqtisadi vəziyyətlə bağlı videoformatda müşavirə keçirib. AZƏRTAC xəbər verir ki, dövlət başçısı müşavirəni giriş nitqi ilə açdı.

Prezident İlham Əliyevin giriş nitqi

- Koronavirusa qarşı mübarizə işində müsbət dinamika müşahidə olunur. İyulun 16-dan bu günə qədər bu müsbət dinamika deməyə əsas verir ki, görülmüş bütün tədbirlər vaxtında görülmüş tədbirlərdir. Bu tədbirlər nəticəsində vəziyyət bu günə qədər nəzarət altındadır. İyulun 16-dan bu günə qədər yoluxanların sayı sağalanların sayından xeyli aşağıdır. Bu müsbət dinamika deməyə əsas verir ki, biz koronavirus xəstəliyini bundan sonra da nəzarət altında saxlayacağıq. Artıq üç həftədir ki, bu müsbət dinamika, əlbəttə, bizi çox sevindirir. Prinsip etibarilə ilk günlərdən, bu xəstəlik meydana çıxandan dərhal sonra bütün lazımı qabaqalıcı tədbirlər görüldü. Bunun nəticəsində biz bu vəziyyətdən az itkilərlə çıxırıq.

Əlbəttə, bütün təşkilati məsələlər lazımı səviyyədə görülməli idi və biz buna nail olduq. Xəstəxana fondumuzu qısa müddət ərzində xəstəliklə əlaqədar vəziyyətə uyğunlaşdırma bildik. Həkimlərimizin çox böyük əməyi vardır. Məhz həkimlərin yorulmaz fəaliyyəti nəticəsində Azərbaycanda bu xəstəlikdən ölənlərin sayı aşağı səviyyədədir. Bildiyiniz kimi, bu gün 46 xəstəxana ancaq koronavirus xəstələrinə xidmət göstərir. Onu da bildirməliyəm ki, bu 46

xəstəxananın 41-i son 17 il ərzində tikilib və ya əsaslı şəkildə təmir edilib, müasir avadanlıqlarla təchiz olunub. Əgər biz vaxtında bu addımları atmasaydıq, bu gün çox böyük problemlərlə, faciəvi vəziyyətlə üz-üzə qala bilərdik.

Hesab edirəm ki, biz eyni zamanda testlərin keçirilməsi ilə əlaqədar uğurlu addımlar atırıq. Adam-başına düşən testlərin sayına görə bu gün Azərbaycan dünya miqyasında qabaqcıl yerlərdədir. Əlbəttə ki, gərək testlərin keçirilməsi üçün imkan olsun. Biz qısa müddət ərzində laboratoriyalarımızın sayını 5 dəfə artırıdığımız. Yaxın gələcəkdə alınacaq yeni laboratoriyalar imkan verəcək ki, daha da böyük sayda testlər keçirilsin. Biz, bütövlükdə, laboratoriyaların sayını 45-ə çatdırmalıyıq. Bu yaxınlarda ölkəmizə yeni təcili tibbi yardım maşınları gətirilmişdir. Yüz maşının gətirilməsi nəzərdə tutulur, onlardan 40-ı artıq Bakıdadır. Bu maşınlar bütün bölgələrə göndərilir və göndəriləcək. Əlbəttə ki, xəstə vətəndaşlarımıza lazımı tibbi xidmətin, təcili tibbi yardımın göstərilməsi üçün bu maşınların da çox böyük əhəmiyyəti vardır.

Eyni zamanda nəzərə alsaq ki, xəstələrin sayı artmaqda idi və baxmayaraq mövcud xəstəxanalar kifa-

yət qədər imkanlarımızı genişləndirib, amma yeni xəstəxanaların tikilməsinə ehtiyac var idi. Bu məqsədlə modul tipli xəstəxanaların tikintisi təşkil edildi. Bu günə qədər modul tipli 9 xəstəxana istismara verilmişdir. Onlardan 4-ü bir gün ərzində - iyulun 29-da fəaliyyətə başlayıb. Qobustan, İsmayilli, Qəbələ və Şəki şəhərlərində mənim iştirakımla bu xəstəxanaların açılışı olmuşdur. Yaxın gələcəkdə modul tipli xəstəxanaların sayı, bütövlükdə, 16-ya çatdırılacaq və beləliklə, bizim təkəcə bu xəstəxanalarda 3200 koronavirus xəstəsi müalicə ala biləcək. Fövqəladə Hallar Nazirliyinin xətti ilə 800 çarpayılıq bir xəstəxana istifadəyə verildi, 1300 çarpayılıq xəstəxana isə bu ayın sonuna qədər istifadəyə veriləcək. Bu da əlavə 2100 çarpayı deməkdir. Biz iki Olimpiya İdman Kompleksinin xəstəxanaya çevrilməsi, yeni uyğunlaşdırma məsələləri həll etmək üçün qısa müddət ərzində hazır vəziyyətə gətirdik. Artıq bu komplekslərin hər birində lazım olarsa 300-ə yaxın xəstə müalicə ala bilər. Hələ ki buna ehtiyac yoxdur, ancaq əgər ehtiyac yaransa, biz, əlbəttə, bu imkanlardan da istifadə edə bilirik.

Qabaqalıcı tədbirlər deyəndə, əlbəttə ki, bütün bu amillər nəzərə

alınır. Çünki biz ən kritik ssenariyə hazır olmalıyıq. Məhz belə operativ, çevik və məqsədə hesablanmış addımlar nəticəsində bu gün xəstəlik nəzarət altındadır. Bir daha demək istəyirəm ki, son üç həftə ərzində xəstələnenlərin sayı azalmaqdadır. Bütün bu addımlar, əlbəttə, imkan verir ki, biz bu vəziyyətdən şərəflə çıxaraq, insanlarımızı qoruyaq.

Həkimlərin sayının artırılması ilə əlaqədar təbii çətinliklərimiz var. Ona görə xaricdən həkimlərin dəvət edilməsi məsələsinə baxıldı. Hazırda bir neçə ölkədən həkimlər dəvət edildi və onlar Azərbaycanda xəstələrin müalicəsi ilə məşğuldurlar. Türkiyədən, Rusiyadan, Kubadan, İtaliyadan və Çindən həkim briqadaları Azərbaycana gəlmiş və artıq fəaliyyətə başlamışlar. Bu da, əlbəttə ki, bizə əlavə imkanlar yaradır. Çünki həm bu ölkələrdə səhiyyə sahəsi inkişaf etmiş sahədir, orada təcrübə yüksək səviyyədədir və əlbəttə, həm xəstələrin müalicəsi, həm də təcrübə mübadiləsi məsələləri burada kompleks şəkildə həll olunur.

Bundan sonra da insanların sağlamlığının qorunması üçün bütün lazımı tədbirlər görülməlidir. Mən bir daha qeyd etmək istəyirəm, - bunu dəfələrlə demişəm və Azərbaycan xalqı mövqeyimizi bilir, - bizim üçün bi-

rinci məsələ insanların həyatı, onların sağlamlığıdır.

O ki qaldı iqtisadi və sosial məsələlərə, bu məsələlər də öz həllini tapır. Sadəcə olaraq, son aylar ərzində görülmüş işlərə baxmaq kifayət edər ki, hər kəs görsün nə qədər böyük işlər görülmüşdür. Biz təqribən 5 milyona yaxın insanı geniş sosial paketlə əhatə etdik. Dövlət sektorunda çalışan 900 min insanın böyük əksəriyyəti faktiki olaraq işləmir, ancaq dövlət tərəfindən əməkhaqqı alır. 760 min insana lazımı maliyyə dəstəyi göstərildi və onların iş yerləri qorundu. Əks təqdirdə 760 min insan işsiz qala bilərdi. Çünki onların çalışdıqları sektorlar pandemiya nəticəsində ən böyük zərər görmüş sektorlardır. Təbii ki, sahibkarlar, işəgötürənlər indi gəlir əldə etməirlər və beləliklə, yüz minlərlə insan işsiz qala bilərdi. Yenə də dövlət operativ tədbirlər nəticəsində dərhal bu məsələyə müdaxilə etdi. Əlbəttə ki, bu məqsədlər üçün böyük maliyyə resursları xərclənibdir.

Altı yüz min işsiz insan, o cümlədən qeyri-formal məşğulluqda fəaliyyət göstərən və müvəqqəti olaraq öz işini itirən, aztəminatlı təbəqəyə aid olan insan dövlət tərəfindən qayğı ilə əhatə olunubdur.

Dövlət üçün birinci məsələ insanlarmın həyatı, onların sağlamlığıdır

İlham ƏLİYEV: “O ki qaldı iqtisadi və sosial məsələlərə, bu məsələlər də öz həllini tapır”

Əvvəlki 1-ci səh.

Onlara artıq bir neçə ay ərzində 190 manat müavinət verilir. Hesab edirik ki, bu sosial dəstək bundan sonra da davam etdirilməlidir. Hazırda Azərbaycanın 13 şəhər və rayonunda sərt karantin rejimi tətbiq edilir. Həmin rayonların bu kateqoriyaya aid insanların bu dəstəklə bundan sonra da davam etdirilməlidir. Sizə göstərirəm ki, avqust ayında da onlara 190 manat ödənilsin.

Bu, sadəcə olaraq, görülmüş işlərin bir hissəsidir. Əgər biz nəzərə alsaq ki, ölkəmizdə çox böyük sosial layihələr həyata keçirilib və 2020-ci ildə bu layihələrin həcmi rekord hədəfə çatıb. Baxmayaraq ki, həm pandemiya, həm də neftin qiymətinin aşağı səviyyəyə düşməsi bizim gələcətimizə çox mənfi təsir göstərmişdir, lakin biz bunu nəzərə alıb, əlverişli şəraitdə işlərə davam edirik. Qarabağ müharibəsi əlili mənzillərlə təmin ediləcəkdir. Ordu sıralarında qüsursuz xidmət etmiş 400-dən çox hərbi dövlət tərəfindən pulsuq mənzillərlə təmin olunacaqdır. Yeni bütövlükdə, ən azı 9 minə yaxın ailə bu il dövlət tərəfindən mənzillərlə təmin ediləcəkdir. Bütün bu mənzillər keyfiyyəti mənzillərdir, demək olar ki, onların hamısı yeni tikilmiş binalarda yerləşir. Beləliklə, əgər biz bir ailənin üzvlərini orta hesabla beş nəfər götürsək, deməli, bir il ərzində ölkəmizdə 45 min insan dövlət tərəfindən pulsuq, keyfiyyətli mənzillərlə təmin ediləcək. Mən tam əminliklə deyə bilərəm ki, adambaşına düşən sayı görə bu, dünyada ən yüksək nailiyyətdir.

Bu, bizim niyyətimizi, siyasətimizi göstərir. Onu göstərir ki, siyasətimizin mərkəzində Azərbaycan vətəndaşı dayanır. Bütün bunlar realdır və bu realıyıq biz özümüzdə yaratdıq, heç kimdən yardım almada, maliyyə dəstəyi almaq üçün heç bir beynəlxalq maliyyə qurumuna müraciət etmədən. Baxmayaraq ki, bu gün dünya ölkələrinin mütləq əksəriyyəti maliyyə yardımı üçün müraciət edib. Biz öz gücümüzə arxalanırıq. Biz bu imkanları xalqımızın istədiyi və düşünlümüsi siyasət nəticəsində əldə etmişik.

Onu da bildirməliyəm ki, iqtisadi sahədə biznesə dəstək məsələlərinə də çox böyük addımlar atılıb. Bu gün barədə də məlumat veriləcək və bundan sonra da biznesə dəstək proqramları icra ediləcəkdir. Həm ilin əvvəlində nəzərdə tutulmuş layihələr, sahibkarlara güzəştli şərtlərlə kreditlərin, subsidiyaların verilməsi, kənd təsərrüfatının stimullaşdırılması, eyni zamanda pandemiya ilə əlaqədar görülmüş işlər hesab edirik ki, bizim siyasətimizi tam şəkildə əks etdirir.

Biz büdcəyə düzəlişlər edirik və artıq bu məsələ müzakirə olunur. Milli Məclis artıq bu məsələ ilə bağlı müzakirələr aparır. Bu, bir daha onu göstərir ki, biz bu çətin dövrdə hər bir Azərbaycan vətəndaşına dəstək vermək istəyirik. Çünki bizim büdcəmiz təsdiq olundu, əlbəttə ki, pandemiya hələ başlanmamışdır. Bizim azalan gəlirlərimiz və artan xərclərimiz diklə etdirdi ki, büdcəyə yenidən baxaraq, düzəlişlər apararaq, vətəndaşlara maksimum dərəcədə kömək göstərmək olar. Ümid edirik ki, yaxın günlərdə Milli Məclis düzəlişə ilə bağlı öz sözlünü deyəcəkdir. Hökumətin təklifi ondan ibarətdir ki, neftin qiyməti 55 dollar yaxın, 35 dollar səviyyəsində götürülsün və ilin sonuna qədər biz öz xərclərimizi bu rəqəm əsasında planlaşdırırıq.

Bu da Azərbaycan dövlətinin istənilən böhrana hazır olduğunu göstərir. Çünki biz elə bir möhkəm təməl yaratmışıq ki, istənilən böhranla əlaqədar öz düşüncəmizi, addımlarımızı artır və neftin qiyməti həttə 35 dollar səviyyəsində olsa belə, Azərbaycan bütün sosial öhdəlikləri yerinə yetirəcək, ölkəmiz üçün lazım olan infrastruktur layihələrini icra edəcək, ölkəmizin hərbi potensialını möhkəmləndirməyə üçün əlavə vəsaitin təşkil edilməsinə də qətaqaqdır. Düzəlişləmə ilə əlaqədar, əlbəttə ki, ilk növbədə, sosial və digər layihələr nəzərdə tutulur.

Bu məsələ ilə və koronavirusla bağlı son vəziyyət bərədə bu gün siz məlumat verəcəksiniz. Sözü Baş Nazir Əli Əsədova verirəm.

❖ ❖ ❖
Baş Nazir Əli ƏSƏDOV çıxış edərək dedi:
- Çox sağ olun, təşəkkür edirəm, möhtərəm cənab Prezident.

Siz koronavirusla mübarizə ilə əlaqədar görülmüş bütün işləri dediniz. İcazənizlə mən də öz münasibətimizi bildirirəm. Cənab Prezident, fevral ayının 27-dən başlayaraq Sizin sərəncamınızla bu xəstəliyin qarşısını almaq və əhalimizin sağlamlığı üçün mübarizəni gücləndirmək məqsədilə Nazirlər Kabineti yanında Operativ Qərargah yaradılmışdır. İlk gündən bugünkü günə qədər Sizin tapşırığınca cənab Prezident, Operativ Qərargahda iştirak edən bütün şəxslər, o cümlədən qərargahın üzvü olmayan digər bütün hökumət üzvləri və dövlət qurumları bunu əsas vəzifə kimi görür və bu istiqamətdə gecəgündüz çalışırlar.

Möhtərəm cənab Prezident, bütün dünyada cərəyan edən xəstəliyi və digər ölkələrdə onunla mübarizəni hamı, o cümlədən Azərbaycan xalqı görür. Siz rəqəmləri dediniz, icazənizlə, bəzi rəqəmləri də mən demək istəyirəm. Ən qısa müddət ərzində Azərbaycanda koronavirusla birbaşa mübarizə üçün 10 mindən artıq carpayı yeri hazırlanmışdır. Respublikanın 35 rayon və şəhərində, qeyd etdiyiniz kimi, 46 xəstəxanada bu istiqamətdə fəaliyyət göstərir.

Cənab Prezident, bu dövr ərzində Azərbaycan hakimlərinin söyi nəticəsində 28 min 890 nəfər xəstəlikdən sağalaraq evlərinə sağ-salamat getmişdir. Bu göstəricilər digər ölkələrlə müqayisədə həddindən artıq yaxşıdır. Bunlar faktlardır və statistikalardır. Rəsmi statistika həm bizim ölkə, həm də Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı tərəfindən aparılır. Cənab Prezident, Siz də qeyd etdiniz, son dövrdə, əsasən, iyunun 21-dən etibarən xəstəlik Azərbaycanın bəzi bölgələrində, Bakı şəhərində çoxalmağa başlamışdır. Bunu nəzərə alaraq Respublikanın 15 rayon və şəhərində sərtləşdirilmiş karantin rejimi tətbiq olundu. Bu zonalarda xüsusi sərtləşdirilmiş rejim tətbiq etməkdə məqsəd xəstəliyi cılovlaşdırmaq və bunun digər bölgələrə yayılmasının qarşısını almaq idi. Görülmüş tədbirlərin nəticəsi iki həftədən sonra özünü göstərdi. Bir rəqəmi də icazənizlə, səsləndirmək istəyirəm ki, ən pik vəziyyət bizdə 11 iyul tarixində qeydə alınmışdır. Respublikada aktiv xəstələr sayı 8 min 651 nəfər idi və görülmüş tədbirlər nəticəsində dənəyə olan statistikaya əsasən müalicə alan xəstələrin sayı Naxçıvan Muxtar Respublikası da daxil olmaqla respublika üzrə 2,3 dəfə azalaraq 3 min 787 nəfər oldu.

Xəstəlik 476 nəfərin ölümlünə səbəb olmuşdur. Bununla əlaqədar cənab Prezident, Siz də qeyd etdiniz, əvvəlki 6 laboratoriyanın əvəzinə, əvvəlki 6 laboratoriyanın əvəzinə 31 laboratoriya var. Sizin tapşırığınızla qısa müddətdə onu 40-ə çatdıracağıq. Bu günə qədər 760 minə yaxın test aparılmışdır. Bu da bizim əhalimiz üçün çox yüksək nəticələrdir. Cənab Prezident, yüngül formada xəstələnen vətəndaşlarımız xəstəxanada yox, öz arzulayana uyğun olaraq ev şəraitində, poliklinikalardan sahə həkimlərinin gündəlik nəzarəti altında müalicə alırlar. Beləliklə, respublikadakı 87 poliklinikada bu nəzarət funksiyası yaradılıb, onun da 40-41 kəndi şəhərdədir.

Cənab Prezident, Sizin tapşırığınız ondan ibarət idi ki, bu xəstəliklə əlaqədar bütün resurslar - maliyyə, inzibati və digər resursların hamısı buna yönəlməlidir. Mən, xüsusən də, xəstəxanaların təchizatı ilə yanaşı, həkimlərimizə və tibbi personala xüsusi qaçığı göstərdiyinizi qeyd etmək istəyirəm. Sizin 18 mart tarixli Sərəncamınıza uyğun olaraq, koronavirusla mübarizədə iştirak edən tibbi personala əməkhaqqının 3-5 misli qədər müddətli əlavələr verilməsi tapşırılmışdır. Məruzə edirəm ki, mart-iyun ayları ərzində 64 min 38 nəfər tibbi personala bu günə qədər 58 milyon 300 min manatlıq məvacib vaxtında çatdırılmışdır. Bu işlər davam etdirilir.

Bununla yanaşı, Siz də qeyd etdiniz ki, digər ölkələrdən böyük təcürübə malik olan həkim personalı Azərbaycana gətirilmişdir. Bu həkimlər Türkiyə, Rusiya, Çin, İtaliya və Kubadandı. Bu gün, ümumilikdə, 215 nəfərdən ibarət tibbi heyət bizim həkimlərlə bərabər fəaliyyət göstərir. Cənab Prezident, onu da qeyd etməliyəm ki, görülmüş preventiv tədbirlər nəticəsində və xüsusi karantin rejimi tətbiq olundandan sonra bu riskli zonalarda əhalimiz bu məsələlərdə daha diqqətli olmağa başlamışdır. Bu, özünü həm izolyasiyada, həm də maskalardan istifadə və digər epidemioloji tədbirlərə eməl edilməsində göstərir. Bunun nəticəsi olaraq Operativ Qərargah görülmüş işlər, xəstəliyin cılovlaşdırılması və azalması sahəsində avqustun 5-dən bezi yumşalma proseslərinə başlamışdır. O cümlədən məruzə etməliyəm ki, əvvəlki 16 şəhər və rayonun 3-ü - Lənkəran, Samux və Siyəzen rayonları bu zonalardan kənarlaşdırılmışdır. Həmin bölgələrdə vəziyyət normaldır.

Cənab Prezident, qalan 13 şəhər və rayonda yumşalma prosesləri başlanılıb. Yay fəsli nəzərə alınaraq qərara alınmış ki, insanlar çimərliklərdən istifadə etməsinlər. Əsas məqamlardan biri də ondan ibarətdir ki, SMS və icazə.e-gov.az portalı vasitəsilə icazə mexanizmi ləğv olunduqdan sonra vətəndaşlar sərbəst hərəkət edə bilərlər.

Onu da məruzə etmək istəyirəm ki, vəziyyətin yaxşılaşma istiqamətində inkişaf etdiyini nəzərə alaraq Operativ Qərargah yaxın zamanlarda bir sıra yumşalma proseslərinə də hazırlıq işləri görür. Bununla əlaqədar bildirmək istəyirəm ki, insanların maska və sosial izolyasiya rejiminə, sanitariya-epidemioloji qaydalara hələ uzun müddət riayət etməlidir. O cümlədən həkimlərin və sanitariya-epidemioloji qurumların tövsiyəsinə əsasən, aşılaşmaqda olan obyektlərin fəaliyyəti üzrə bizim tövsiyələrdən əlavə olan bütün təlimatlar hazırlanıb. Buna nəzarət üçün xüsusi qruplar və qurumlar ayrılıb. Əhali və sahibkarlar da bilməlidir ki, həmin qaydalara çox ciddi şəkildə riayət olunmalıdır və buna xüsusi nəzarət ediləcəkdir.

Cənab Prezident, məruzə ediləsi rəqəmlər də çoxdur, görülmüş işlər də. Bir məsələni bildirmək istəyirəm ki, Operativ Qərargah qarşısında qoyduğunuz vəzifələr və məsuliyyəti dərk edir və bundan sonra da xalqımızın sağlamlığı üçün əlinizdən gələni edəcəkdir. Diqqətinizə görə çox sağ olun.

❖ ❖ ❖

Prezident İlham ƏLİYEV: Sosial sahədə nəzərdə tutulmuş işlərlə bağlı müvafiq tapşırığı vermişdim. Tapşırığı necə icra olunur, hansı işlər görüldü və hansı işlərin görülməsi nəzərdə tutulur? Sahil Babayev, buyurun.

Əmək və Əhəliyin Sosial Müdafiəsi naziri **Sahil BABAYEV** çıxış edərək dedi:

Möhtərəm cənab Prezident, məruzə edirəm ki, Sizin tapşırığınızla müvafiq olaraq Azərbaycan pandemiyaqaya qarşı mübarizə, onun məhfi fəsadlarının aradan qaldırılması üçün geniş tədbirlər planı təhəzib olunmuşdu və bu tədbirlər planının ən əhətlisi bəlmələrindən biri də məhz məşğulluğu və sosial rifahə tədbirlərinə idi. Bu, dönd istiqamətində 12 tədbiri əhatə edirdi. Burada həm məşğulluq, həm sosial müdafiə, həm də sosial təminat məsələləri öz əksini tapmışdır. Siz vurğuladınız ki, demək olar əhalinin yarısını, beş milyon insanı əhatə edən tədbirlər planı icra olunmuşdur. Tədbirlər planının birinci istiqamətə məhfi müqaviləsi ilə işləyən insanların məşğulluğunun qorunması və onun təminat edilməsi idi. Sizin dediyiniz kimi, həm dövlət, həm də özal sektorda 1 milyon 660 min insanın məşğulluğu davam etdi. Onların əməkhaqqı, iş yerləri qorundu. Burada dövlətin təqdim etdiyi müxtəlif dəstək proqramları, eyni zamanda inzibati tədbirlər və leqallaşma məsələləri də öz rolunu oynadı. Həm əməkhaqqı fondumuzda azalma olmadı, əksinə, artım oldu, həm də əmək müqaviləsi ilə işləyən insanların sayında azalma olmadı, artımlar oldu.

İkinci bir istiqamət isə, işsiz və gəlirini itirən ətzəminatlı qeyri-formal işləyən şəxslər idi. Bu istiqamətdə bir sıra silsilə tədbirlər həyata keçirildi. 190 manatla bağlı ödəniş aprel, may, iyun aylarında tam şəkildə icra olunub. Sizin bugünkü tapşırığınızna uyğun olaraq, avqust ayı üzrə də 13 şəhər və rayonumuz üzrə bu ödənişlər çox sürətlə həyata keçiriləcək. Bu istiqamətlər üzrə indiyədək 280 milyon manat vəsait xərclənmişdir. Əhəlimizin rifahına sosial dəstək baxımından, əlbəttə ki, çox önəmli bir rəqəmdir.

Digər bir istiqamət olaraq işsiz və qeyri-formal işləyən şəxslər üçün xüsusi olaraq yaradılan haqqıödəniş icimai işlər proqramı idi. Bu iş yerlərinin sayı da 90 minə qədər artırıldı. Onlardan 38 mini davamlı iş yerləridir, 52 mini isə ikiyaylıq iş yerləri idi. Bu proqram da uqurla icra olunur. Davamlı iş yerlərinin 95 faizi, ikiyaylıq iş yerlərinin isə 50 faizi tam şəkildə kompleksləşdirilmişdir. Sizin tapşırığınızla əlavə olaraq ödənməməşğulluq proqramının genişləndirilməsinə başlanıldı. Bu proqramda Dnyə Bankı, BMT-nin İkişaf Proqramı, Heydar Əliyev Fonduunun

“Regional İnkişaf” İctimai Birliyi, yerli banklarımız qoşuldular. Dövlət qurumlarımızdan İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyi, “ASAN xidmət”i yanında ABAD, Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi, yeni çox geniş bir əhatə dairəsi yaradaraq kiçik və mikrosahibkarlığın, əhalinin məşğulluğunun təşkil edilməsi baxımından bu proqramın icrasına başlanmışdır.

Sizin tapşırığınızla həmçinin işsizlikdən sigorta mexanizminin sədələndirilməsi və genişləndirilməsi üçün təkliflər hazırlandı. Hazırda Sizin tərəfinizdən bütcdə düzəlişləməsi zərri çərçivəsində Milli Məclisə təqdim olunub. Bu qanun layihələrinin qəbul edilməsi imkan verəcək ki, işsizlikdən sigorta ödənişinin həcmi 20 min insana biz artıq bu il ərzində çatdıracaq. Əlavə olaraq məlumat verim ki, sosial müdafiə tədbirləri də genişləndirilməli ki, davam etdi. Pensiya, müavinət, təqaüdlər üzrə iki milyon şəxsi əhatə edən sosial ödənişlər öten ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 27 faiz, yeni 590 milyon manat artıdı və vaxtında, hətta bir çox hallarda vaxtından əvvəl vətəndaşlarımız ödənilirdi. Bunu bir daha xüsusi olaraq vurğulamaq istəyirəm ki, bu ödənişlərin pandemiya dövründə belə vaxtında əvvəl və artaraq ödənilməsi Azərbaycanın minimum pensiya üzrə MDB məkanında alicılıq qabiliyyəti üzrə birinci yerdə, orta pensiya üzrə isə MDB məkanında alicılıq qabiliyyəti üzrə ikinci yerdə qərarlaşmasını təmin etdi.

Cənab Prezident, sosial təminat proqramlarımız da genişləndi. Ünvəni sosial yardım proqramının artırılması, əlavə 14 min ailənin, 58 min şəxsin bu proqrama cəlb olunması, digər tərəfdən, mənzi və avtomobil təminatı proqramımızın genişləndirilməsi çox önəmli rol oynadı. Sizin altaylıq sosial-iqtisadi inkişaf dair keçirdiyiniz müşavirədə verdiyiniz tapşırıqqa uyğun olaraq, artıq 554 mənzi vətəndaşlarımız təqdim edildi. Yeni təkzə son 20 gün ərzində 250 mənzi vətəndaşlara, şəhid ailələrinə, Qarabağ müharibəsi əlillərinə təqdim edildi. Siz Bakı şəhərində yerləşən binanın açılış mərasimində iştirak etdiniz və şəhid ailələrinə bu mənzilləri təqdim etdiniz. Digər tərəfdən, Sizin çağırışınıza səs verən sosial tərəfdaşlarımızın köməyi ilə 100 min ailəyə iki dəfə, yeni faktiki 200 min ərzaq payı təqdim olundu. Burada əsas əlilliyi olan şəxslər, sağlamlıq imkanları məhduq uşaqları olan ailələr, çoxuşaqlı ailələr, ətzəminatlı digər kateqoriyadan olan insanlara dəstək tədbirləri göstərildi.

Əlbəttə, sosial təminat sahəsində çox önəmli bir yer də məhz tənə bərpə olunması bizim üçün obyektiv itkiçiliklər yaradır. Bütün bunları nəzərə alaraq biz Qərargahın tərkib hissəsi olaraq sanitariya-epidemioloji vəziyyətin imkan verdiyi şərəitdə və vaxtda iqtisadiyyatın ayrı-ayrı sahələrinin qismən bərpə edilməsi üçün çərçivəni hazırlamışıq və müzakirə edirik.

Sizin müvafiq sərəncamınızla İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən fəaliyyət göstərən ticarət obyektlərində sanitariya-epidemioloji şəraitin qorunması ilə bağlı monitorinq tədbirləri keçirilir. Məruzə edirəm ki, noqsan aşkarlanmış obyektlərin sayı təxmini 15 faiz civarındadır. Bu pozuntular arasında ən çox qeydə əldiyimiz və müvafiq çərçivədə tətbiq etdiyimiz əşğıdakı dörd kateqoriyadır:

- İşçi heyətin maska və eclekərlərdən istifadə etməsində pozuntular;
- Vətəndaşların növbə zamanı sosial məsafəni qorunması və növbəlik stikerləri ilə təmin olunmaması;
- Obyektlərin girişində əl dezinfektoru olan spirtdən istifadə edilməməsi;
- Vətəndaşların obyektə maskasız daxil olması.

Bunu xüsusi olaraq ona görə vurğulayıram ki, möhtərəm cənab Prezident, biz istənilən iqtisadi fəallığı bütün sanitariya-epidemioloji tələblərə ciddi riayət etmək şərti ilə bərpə edə bilərik. Bunlar həm sahibkarların, həm də vətəndaşların üzərinə düşən məsuliyyətdir. Burada dövlət orqanları monitorinq funksiyasını həyata keçirir və keçirməlidir, amma hər bir vətəndaşın davranışından da çox şey asılıdır. Biz tam əylərin ki, təhlükə souvsuzmayıb. Bütün yaxşılaşmalara rəğmən öz fəaliyyətimizə və iqtisadi fəaliyyətə də bu prinsiplərdən çıxış etməliyik.

❖ ❖ ❖
Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

Prezident İlham ƏLİYEV: Biznes sahəsində, biznesə dəstək sahəsində hansı işlər görüldü? Hansı işlərin görülməsi nəzərdə tutulur? Buyurun, Mikayil Cabbarov məlumat verin.

İqtisadiyyat naziri **Mikayil CABBAROV** çıxış edərək dedi:

- Təşəkkür edirəm, möhtərəm cənab Prezident.

Caril il martın əvvəlində koronavirus dünyə enerji bazarlarında tötərdəyi sokaq yeni iqtisadi mənzerəni şertləndirir. Sizin müvafiq sərəncamınızla ölkə iqtisadiyyatının qisamüddətli və ortamüddətli Tədbirlər Planının hazırlanmasına dair göstəriş verildi. Martın 31-də Sizin qəbulunuzda olarkən iqtisadiyyat üzrə işçi qrupu proqramı təqdim edildi. Sizin göstərişinizlə aprelin 4-də Baş Nazir tərəfindən müvafiq Tədbirlər Planı təsdiqləndi. Bu gün məruzə edə bilərəm ki, görülən işlərin nəticəsində ölkədə makroiqtisadi sabitlik qorunub, bütcdə gəlirləri

yanvar-iyul dövründə tam icra edildi. Valyuta məzənnəsi tam sabitdir. Qiymətlərin sabitliyi, ölkənin valyuta ehtiyatları qorunub, hətta bir az da artırılıb. Əmək müqavilələrinin sayı azalmayıb, sabit qalıb. Biz müəyyən artım müşahidə edirik. On minlərlə sahibkarlıq subyektinə və sahibkarlıq subyektilə çalışan yüz minlərlə müzdu işçiyə dövlətin əməli maliyyə yardımı çatdırılıb. Yüzlərlə sahibkara yeni proqramlar üzərində güzəştli kreditlər təqdim edildi. Dövlətin investisiyaları, o cümlədən Siz vurğuladığınız kimi, sosial infrastrukturuna qoyulan sərmayələrin həcmi qorunub və icra olunub. Səhiyyə sektorunun həm infrastrukturunun, həm də tibbi personalın maddi rifahına əlavə vəsait ayrılanla qarşımızda duran bütün vəzifələr icra edildi. Eyni dövrdə dövlət borcu - nə xarici, nə daxili borc artmayıb. Bunlar hamısı, möhtərəm cənab Prezident, Sizin verdiyiniz göstərişlərin, təqdim etdiyiniz çərçivələr hesabına mümkün olub.

Məruzə etdiyim kimi, əməkhaqqlarının əhəmiyyətli hissəsinin ödənilməsinə dəstək proqramı iki mərhələdən ibarət olub. Mart-aprel aylarında və bu yaxınlarda Sizin göstərişinizlə Baş Nazirə müraciət etmişik, bu proqramın daha iki ayliq uzadılması nəzərdə tutur. Buna görə mən bir daha Siza dərindən təşəkkürlü mü bildirmək istəyirəm.

Həmçinin eyni dövrdə fərdi (mikro) sahibkarlara dəstəyin davam etdirilməsi, yeni güzəştli kreditlərin təqdim edilməsi üzrə həm onlayn platforma fəaliyyət göstərir, həm də bu gündənk bu yeni proqram çərçivəsində banklar tərəfindən 12,5 milyon manatdan çox kreditlər ayrılıb. Mövcud kreditlərin faizlərinin ödənişlərinə dəstək proqramı icra olunmaqdadır. Vergi güzəştlərində əlavə olan bütün tədbirlər qanunvericiliklə öz əksini tapıb, o cümlədən ipoteka proqramının genişlənməsinə dair tədbirlər də həyata keçirilib.

Dövlət sektorunda fəaliyyət göstərən müəssisələrdə də, bir sıra digər müəssisələrdə də iqtisadiyyata dəstək proqramı çərçivəsində dəstək göstərilir. Lakin sözsüz ki, ciddi karantin rejiminin müəyyən müddət uzadılması iqtisadi fəallığı da təbii olaraq mənfi təsir göstərir. Bu, özünü həm də makroproqnozların, yeni 2020-ci ilin ümumdaxili məhsulun proqnozunda göstərir. Hazırda mövsümdən asılı olan ticarət və iasə obyektlərinin fəaliyyətində, məlum udraqlıq nəticəsində kənd təsərrüfatı sahəsində gözəlləndirilmədən daha mənfi nəticələr proqnozlaşdırırıq. Obyektiv səbəblərə görə ölkədaxili və xaricdən gələn turizm axınının dayanması müvafiq sektora təsir edir. Enerji bazalarının da hələ tam bərpə olunmaması bizim üçün obyektiv itkiçiliklər yaradır. Bütün bunları nəzərə alaraq biz Qərargahın tərkib hissəsi olaraq sanitariya-epidemioloji vəziyyətin imkan verdiyi şərəitdə və vaxtda iqtisadiyyatın ayrı-ayrı sahələrinin qismən bərpə edilməsi üçün çərçivəni hazırlamışıq və müzakirə edirik.

Sizin müvafiq sərəncamınızla İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən fəaliyyət göstərən ticarət obyektlərində sanitariya-epidemioloji şəraitin qorunması ilə bağlı monitorinq tədbirləri keçirilir. Məruzə edirəm ki, noqsan aşkarlanmış obyektlərin sayı təxmini 15 faiz civarındadır. Bu pozuntular arasında ən çox qeydə əldiyimiz və müvafiq çərçivədə tətbiq etdiyimiz əşğıdakı dörd kateqoriyadır:

- İşçi heyətin maska və eclekərlərdən istifadə etməsində pozuntular;
- Vətəndaşların növbə zamanı sosial məsafəni qorunması və növbəlik stikerləri ilə təmin olunmaması;
- Obyektlərin girişində əl dezinfektoru olan spirtdən istifadə edilməməsi;
- Vətəndaşların obyektə maskasız daxil olması.

Bunu xüsusi olaraq ona görə vurğulayıram ki, möhtərəm cənab Prezident, biz istənilən iqtisadi fəallığı bütün sanitariya-epidemioloji tələblərə ciddi riayət etmək şərti ilə bərpə edə bilərik. Bunlar həm sahibkarların, həm də vətəndaşların üzərinə düşən məsuliyyətdir. Burada dövlət orqanları monitorinq funksiyasını həyata keçirir və keçirməlidir, amma hər bir vətəndaşın davranışından da çox şey asılıdır. Biz tam əylərin ki, təhlükə souvsuzmayıb. Bütün yaxşılaşmalara rəğmən öz fəaliyyətimizə və iqtisadi fəaliyyətə də bu prinsiplərdən çıxış etməliyik.

❖ ❖ ❖
Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

Dövlət vəzifəsi müşavirədə yekun nitqi söylədi.

Prezident İlham Əliyevin yekun nitqi

- İndi bir daha demək istəyirəm ki, pandemiya ilə əlaqədar görülmüş işlərə bütövlükdə yüksək qiymət vermək olar. Ancaq əldə edilmiş nəticələr, eyni zamanda xəstəliyin nəzarət altına saxlanması bizi sakitləşdirməməlidir. Mən bir daha qeyd etmək istəyirəm, üç həftə ərzində müsbət dinamika onu göstərir ki, bütün addımlar düzgün istiqamətdə atılmışdır. Karantin rejiminin əsas məqsədi ondan ibarətdir ki, biz insanlarımızı bu xəstəlikdən qoruyaraq, onların həyatını qoruyaraq, sağlamlığını qoruyaraq və beləliklə, bu vəziyyətdən əziçliklərə çıxaq. Bu günə qədər biz buna nail ola bilmişik. Hesab edirik ki, xəstəliyin geniş vüsət almasının əsas səbəbi məhz çox düzgün atılmış addımlardır.

Müsbət dinamika, əlbəttə ki, indi karantin rejiminin yumşaltılmasına gətirib çıxarır. Ancaq burada da çox ciddi nəzarət mexanizmi olmalıdır. İndi açılan obyektlərdə bütün sanitariya-epidemioloji normalar tam təmin ediləcəkdir. Sosial məsafə təmin olunmalıdır. Obyektlərdə göstərilən xidmət yeni qaydalar əsasında təşkil ediləcəkdir. Ən əsas məsələ odur ki, biz insanlarımızı bu xəstəlikdən qoruyaraq, onların həyatını qoruyaraq, sağlamlığını qoruyaraq və beləliklə, bu vəziyyətdən əziçliklərə çıxaq. Bu günə qədər biz buna nail ola bilmişik. Hesab edirik ki, xəstəliyin geniş vüsət almasının əsas səbəbi məhz çox düzgün atılmış addımlardır.

Müsbət dinamika, əlbəttə ki, indi karantin rejiminin yumşaltılmasına gətirib çıxarır. Ancaq burada da çox ciddi nəzarət mexanizmi olmalıdır. İndi açılan obyektlərdə bütün sanitariya-epidemioloji normalar tam təmin ediləcəkdir. Sosial məsafə təmin olunmalıdır. Obyektlərdə göstərilən xidmət yeni qaydalar əsasında təşkil ediləcəkdir. Ən əsas məsələ odur ki, biz insanlarımızı bu xəstəlikdən qoruyaraq, onların həyatını qoruyaraq, sağlamlığını qoruyaraq və beləliklə, bu vəziyyətdən əziçliklərə çıxaq. Bu günə qədər biz buna nail ola bilmişik. Hesab edirik ki, xəstəliyin geniş vüsət almasının əsas səbəbi məhz çox düzgün atılmış addımlardır.

Müsbət dinamika, əlbəttə ki, indi karantin rejiminin yumşaltılmasına gətirib çıxarır. Ancaq burada da çox ciddi nəzarət mexanizmi olmalıdır. İndi açılan obyektlərdə bütün sanitariya-epidemioloji normalar tam təmin ediləcəkdir. Sosial məsafə təmin olunmalıdır. Obyektlərdə göstərilən xidmət yeni qaydalar əsasında təşkil ediləcəkdir. Ən əsas məsələ odur ki, biz insanlarımızı bu xəstəlikdən qoruyaraq, onların həyatını qoruyaraq, sağlamlığını qoruyaraq və beləliklə, bu vəziyyətdən əziçliklərə çıxaq. Bu günə qədər biz buna nail ola bilmişik. Hesab edirik ki, xəstəliyin geniş vüsət almasının əsas səbəbi məhz çox düzgün atılmış addımlardır.

Müsbət dinamika, əlbəttə ki, indi karantin rejiminin yumşaltılmasına gətirib çıxarır. Ancaq burada da çox ciddi nəzarət mexanizmi olmalıdır. İndi açılan obyektlərdə bütün sanitariya-epidemioloji normalar tam təmin ediləcəkdir. Sosial məsafə təmin olunmalıdır. Obyektlərdə göstərilən xidmət yeni qaydalar əsasında təşkil ediləcəkdir. Ən əsas məsələ odur ki, biz insanlarımızı bu xəstəlikdən qoruyaraq, onların həyatını qoruyaraq, sağlamlığını qoruyaraq və beləliklə, bu vəziyyətdən əziçliklərə çıxaq. Bu günə qədər biz buna nail ola bilmişik. Hesab edirik ki, xəstəliyin geniş vüsət almasının əsas səbəbi məhz çox düzgün atılmış addımlardır.

Müsbət dinamika, əlbəttə ki, indi karantin rejiminin yumşaltılmasına gətirib çıxarır. Ancaq burada da çox ciddi nəzarət mexanizmi olmalıdır. İndi açılan obyektlərdə bütün sanitariya-epidemioloji normalar tam təmin ediləcəkdir. Sosial məsafə təmin olunmalıdır. Obyektlərdə göstərilən xidmət yeni qaydalar əsasında təşkil ediləcəkdir. Ən əsas məsələ odur ki, biz insanlarımızı bu xəstəlikdən qoruyaraq, onların həyatını qoruyaraq, sağlamlığını qoruyaraq və beləliklə, bu vəziyyətdən əziçliklərə çıxaq. Bu günə qədər biz buna nail ola bilmişik. Hesab edirik ki, xəstəliyin geniş vüsət almasının əsas səbəbi məhz çox düzgün atılmış addımlardır.

Müsbət dinamika, əlbəttə ki, indi karantin rejiminin yumşaltılmasına gətirib çıxarır. Ancaq burada da çox ciddi nəzarət mexanizmi olmalıdır. İndi açılan obyektlərdə bütün sanitariya-epidemioloji normalar tam təmin ediləcəkdir. Sosial məsafə təmin olunmalıdır. Obyektlərdə göstərilən xidmət yeni qaydalar əsasında təşkil ediləcəkdir. Ən əsas məsələ odur ki, biz insanlarımızı bu xəstəlikdən qoruyaraq, onların həyatını qoruyaraq, sağlamlığını qoruyaraq və beləliklə, bu vəziyyətdən əziçliklərə çıxaq. Bu günə qədər biz buna nail ola bilmişik. Hesab edirik ki, xəstəliyin geniş vüsət almasının əsas səbəbi məhz çox düzgün atılmış addımlardır.

Müsbət dinamika, əlbəttə ki, indi karantin rejiminin yumşaltılmasına gətirib çıxarır. Ancaq burada da çox ciddi nəzarət mexanizmi olmalıdır. İndi açılan obyektlərdə bütün sanitariya-epidemioloji normalar tam təmin ediləcəkdir. Sosial məsafə təmin olunmalıdır. Obyektlərdə göstərilən xidmət yeni qaydalar əsasında təşkil ediləcəkdir. Ən əsas məsələ odur ki, biz insanlarımızı bu xəstəlikdən qoruyaraq, onların həyatını qoruyaraq, sağlamlığını qoruyaraq və beləliklə, bu vəziyyətdən əziçliklərə çıxaq. Bu günə qədər biz buna nail ola bilmişik. Hesab edirik ki, xəstəliyin geniş vüsət almasının əsas səbəbi məhz çox düzgün atılmış addımlardır.

Müsbət dinamika, əlbəttə ki, indi karantin rejiminin yumşaltılmasına gətirib çıxarır. Ancaq burada da çox ciddi nəzarət mexanizmi olmalıdır. İndi açılan obyektlərdə bütün sanitariya-epidemioloji normalar tam təmin ediləcəkdir. Sosial məsafə təmin olunmalıdır. Obyektlərdə göstərilən xidmət yeni qaydalar əsasında təşkil ediləcəkdir. Ən əsas məsələ odur ki, biz insanlarımızı bu xəstəlikdən qoruyaraq, onların həyatını qoruyaraq, sağlamlığını qoruyaraq və beləliklə, bu vəziyyətdən əziçliklərə çıxaq. Bu günə qədər biz buna nail ola bilmişik. Hesab edirik ki, xəstəliyin geniş vüsət almasının əsas səbəbi məhz çox düzgün atılmış addımlardır.

Müsbət dinamika, əlbəttə ki, indi karantin rejiminin yumşaltılmasına gətirib çıxarır. Ancaq burada da çox ciddi nəzarət mexanizmi olmalıdır. İndi açılan obyektlərdə bütün sanitariya-epidemioloji normalar tam təmin ediləcəkdir. Sosial məsafə təmin olunmalıdır. Obyektlərdə göstərilən xidmət yeni qaydalar əsasında təşkil ediləcəkdir. Ən əsas məsələ odur ki, biz insanlarımızı bu xəstəlikdən qoruyaraq, onların həyat

